

Policista v multikulturním prostředí

„Pokud se Evropa nechce stát okrajovým a provincionálním jevem, bude muset zahájit dialog s ostatními kulturami.“ Toto motto od Mircea Eliade nejlépe vystihuje směr, kterým se vydali pracovníci Policie ČR. Policie přijala tzv. „Národní strategii pro práci Policie České republiky ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám“ (dále jen Strategie). Strategie se dotýká problematiky vztahu mezi Policií ČR a menšinami. Je odpovědí na společenskou objednávku strategického dokumentu týkajícího se policejní práce ve vztahu k etnickým a národnostním menšinám. Reaguje na rizika a výzvy, jež multikulturní a multietnická společnost klade na státní správu a práci policejních sborů. Strategie prosazuje principy moderní policejní práce v etnicky a národnostně různorodé společnosti, jakými jsou informovanost pracovníků policie o specifikách menšin a schopnost zohlednit tato specifika v kontaktu s nimi. Jejím záměrem je vytvořit mechanismy, které by Policii ČR umožnily efektivní práci ve vztahu k menšinám.

Komunikaci mezi příslušníky menšin a policisty a naplňování principů Strategie zajišťuje styčný důstojník pro národnostní a etnické menšiny spolu se svojí pracovní skupinou. Tu tvoří policisté ze školícího policejního střediska, preventivně informační služby a kriminalisté. Tým se zaměřil na splnění jednoho z hlavních cílů Strategie, kterým je vzdělávání policistů. Pořádá společně s pracovníky Odboru odhalování závažné obecné kriminality Správy hl.m. Prahy, Odboru bezpečnostní politiky MV, Cizinecké policie a obecně prospěšné společnosti Člověk v tísni třídní kurzy pro policisty nazvané Multikulturní výchova – extremismus – rasismus. Těmito kurzy postupně projdou všichni policisté, kteří jsou zařazeni v přímém výkonu na Správě hl.m. Prahy.

Policisté se v kurzech seznámí s tím, jak při výkonu svých služebních povinností komunikovat s příslušníky různých menšin. Nedílnou součástí kurzů je i přednáška o práci cizinecké policie a problematice extremismu, především se zaměřením na pravicový extremismus, který bohužel s národnostními a etnickými menšinami žijícími v ČR souvisí. Přednášejícími jsou pracovníci Odboru odhalování závažné obecné kriminality Správy hl.m. Prahy, kteří řeší případy s rasistickým, antisemitickým a xenofobním podtextem. Policisté v kurzech diskutují také o projevech rasismu v ozbrojených složkách.

Jednou z nejpřínosnějších částí je interaktivní přednáška o romské národnostní menšině vedená pracovníci společnosti Člověk v tísni. Romská menšina je celospolečensky zatížena velkým množstvím negativních stereotypů a policistům chybí dostatek informací, díky nimž by tyto předsudky překonali. Navíc se ve své praxi setkávají převážně s Romy, kteří páchají trestnou činnost, a tím si své předsudky často potvrzují. Během přednášky mají možnost konfrontovat své zkušenosti jak s kolegy, tak s odborníkem na danou problematiku. Odbornost i praktické zkušenosti jsou jedním z důvodů, proč policie navázala spolupráci se společností Člověk v tísni. Její Vzdělávací a terénní programy se totiž dlouhodobě věnují práci s lidmi ohroženými sociální exkluzí, jimiž jsou v českém prostředí zejména Romové.

Ve spolupráci projektu Varianty společnosti Člověk v tísni a odboru bezpečnostní politiky a azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR vznikla i příručka Policista v multikulturním prostředí. Tento informační manuál nabízí základní orientaci v problematice multikulturního soužití v současné ČR. Vedle základních informací o multikulturní společnosti, roli policie v ní, používané terminologie a legislativního rámce podává ve druhé části přehled jednotlivých skupin, které jsou dnes v ČR vnímány jako

„odlišné“. Tato část zpracovává problematiku sociálně vyloučených romských populací v ČR, největších skupin současných migrantů (azylových i neazylových) i náboženských skupin, se kterými se dnes můžeme na území ČR setkat. Text je doplněn kalendářem náboženských svátků a řadou dalších tabulek a přehledů statistických dat. Na distribuci manuálu mezi policisty se podílel i styčný důstojník pro národnostní a etnické menšiny a jeho pracovní skupina. Anketa mezi policisty naznačuje, že projekt celoživotního vzdělávání a zejména kurzy zaměřené na problematiku menšin a extremismu mohou změnit některé postoje policistů k menšinám v přímém výkonu služby.

V rámci plnění dalších úkolů Strategie udržuje styčný důstojník pro národnostní a etnické menšiny a jeho pracovní skupina kontakty s představiteli samosprávy i nevládních organizací (např. občanské sdružení R-mosty). Vyhledává, navazuje a udržuje kontakty v minoritních komunitách, je připraven iniciovat setkání s představiteli národnostních a etnických menšin, veřejné správy a nevládních organizací. Má se podílet na aktivitách komunitních center, účastnit se dle možností společenských aktivit, konferencí a seminářů a prezentovat aktivity policie. Letos se díky těmto úkolům styčný důstojník zúčastnil volby Miss Roma Praha 2005 jako člen poroty. Pozvala ho Městská část Praha 7, která akci pořádala, jako vedoucího projektu „Praha proti rasovým předsudkům“. Pro policistu z přímého výkonu to byl nezapomenutelný zážitek, který mu pomohl přiblížit kulturu této minority.

Důležitou součástí Strategie je preventivní činnost policie. Styčný důstojník proto spolupracuje s Preventivně informační službou Správy hl.m. Prahy, která zajišťuje informovanost veřejnosti o činnosti policie a působí v oblasti prevence (např. prezentace policejní práce na dětských letních táborech). V průběhu jara roku 2005 kontaktovala styčného důstojníka pro národnostní a etnické menšiny vychovatelka nejmenované ZŠ v Praze, kde osmdesát procent žáků tvoří romské děti. Sdělila, že její žáci při procházce byli napadeni dvěma osobami, které byly viditelně pod vlivem drog. Když byli pachatelé dopadeni, řekly ale děti učitelce, že by bylo lepší nic nehlásit, když jsou Romové, protože policie s případem z toho důvodu stejně nic neudělá. Styčný důstojník proto zajistil, aby Policie ČR na této škole prezentovala svoji práci. Pracovník preventivně informační služby dětem vysvětlil, jak policie pracuje, a zdůraznil, že v jednání s příslušníky většinové populace a menšin nedělají policisté žádné rozdíly.

*ppor. David Lebeda
styčný důstojník pro národnostní a etnické menšiny
Správa hl. m. Prahy Policie ČR*